

For der er jo ingen tvivl om, at det er ens tilknytning til arbejdsmarkedet, og det er de jobrelaterede virkninger, der har meget stor betydning for uligheden i vores sundhedstilstand. Der er en massiv overdødelighed og en massiv sygelighed inden for visse jobgrupper. Det er ikke det gammeldags med sod og mæg osv., der er det store problem længere; næ, det er de moderne arbejdsbetingede lidelser, som stadig væk har meget stort helbredseffekt. Det er f.eks. sådan noget som ensidigt, gentaget arbejde, som 10 pct. af befolkningen er udsat for, og som bl.a. giver sig udslag i de skelet- og muskelsygdomme, som også er nævnt i redegørelsen som et af de helt store sundhedsmæssige problemer. Så der bliver vi altså nødt til at få et forstærket pres fra den sundhedspolitiske sektor ind i arbejdsministerens område, så vi får opprioriteret indsatsen mod de elementer i arbejdsmiljøet, som er skadelige for befolkningens sundhedstilstand.

For at opsummere: Det er en god redegørelse i den forstand, at den prioriterer rigtigt, og at der er mange fornuftige og gode hensigter, som vi meget gerne vil medvirke til at følge op konkret. Der er et stort behov for netop at få formuleret forpligtende målsætninger, valgt virkemidler, tildelt ressourcer og fulgt op på det, så vi kan se, at vi kommer nogle steder og ikke kun udtaler pæne ord.

Vibeke Peschardt (RV):

Den forebyggelsesredegørelse, vi skal drøfte her i dag, er for Det Radikale Venstre en slags status over 1990'ernes forebyggelsesindsats. Endnu længere tilbage, i midtfirserne, satte WHO's »Sundhed for alle i år 2000« fokus på sundhed og på sygdomsforebyggelse. Det var måske WHO-planen, der i 1989 inspirerede til et bredt anlagt forebyggelsesprogram, der det år blev fremlagt. I hvert fald blev der dengang lagt nogle spor ud, der, sådan som jeg ser det, har præget 1990'ernes samlede forebyggelsesindsats.

Forebyggelsesprogrammet fra 1989 havde som mål at reducere antallet af tidlige dødsfald, at reducere antallet af lidende og invaliderede og at give flere danskere en alderdom uden forringet livskvalitet. Programmet fokuserede bredt på trafikulykker, arbejdsmiljø, boligforhold, men ikke mindst de tre store dræbere: rygning, alkoholforbrug og -overforbrug og forkert kost blev der sat lys på med god grund. Hjerte-kar-sygdomme og kræft hørte til og

hører stadig til de sygdomme, der har den største dødelighed og den mest invaliderende effekt med et tungt liv for dem, der bliver ramt af disse sygdomme.

Det gode ved en status som den, der gøres her, er, at man faktisk kan se, at det, der er blevet satset op gennem 1990'erne – og det er temmelig meget – for en stor dels vedkommende har virket efter hensigten. Der er nemlig sket et fald i befolkningens hjerte-kar-sygdomme, og der er sket en reduktion af rygerne, nemlig med 10 pct. Det har altså virket, at der er sat kraftig fokus på rygning og kostvaner. Alligevel er der omkring 1,6 mio. rygere i Danmark og rigtig mange storrygere.

En anden succeshistorie om forebyggelse mener vi kan ses i faldet i trafikulykker. Siden man i 1988 fik Færdselssikkerhedskommissionens målsætning om færre trafikulykker og trafikuheld, er der hvert år både i det statslige, amtslige og kommunale område afsat midler til trafiksaneringsprojekter. Politiet har forstærket indsatsen med at overvåge trafikanterne, og resultaterne er markante. Der er virkelig sket et voldsomt fald i trafikulykker – et godt eksempel på, at forebyggelse og forebyggelse bredt tænkt i alle tre led i dette samfund virker.

Til gengæld er der også områder, hvor der ikke er sket så meget. Her vil jeg fremhæve muskel- og skeletskaderne. Hver fjerde førtidspension, der uddeles i dette land, gives til mennesker, der har lidelser i bevægeapparatet, typisk dårlige rygge. Ifølge befolkningens egne oplysninger om deres sundhedstilstand, som står anført i den seneste DIKE-rapport fra sidste år, havde 15 pct. af den voksne danske befolkning langvarige muskel- og skeletsygdomme. De samme sygdomme er årsag til hver tredje lidelse, der anmeldes som arbejdsbetinget, og som nævnt før hver fjerde førtidspensionering.

Der er mange samspillende faktorer her, men i Det Radikale Venstre mener vi, at en af de værste syndere og storproducenter af dårlige rygge er arbejdsmarkedet, de offentlige arbejdsgivere såvel som de private, den store offentlige plejeindustri, hospitaler, institutioner og plejehjem og hjemmehjælpen. Tunge løft og forkerte arbejdsstillinger giver dårlige rygge, og det er ikke kun på slagterierne og i fiskeindustrien, hvor ensidigt, gentaget arbejde nedslider folk. Det er også dér, hvor politikerne selv er arbejdsgivere, nemlig i amter og kommuner.

Der er mange spændende oplysninger i det materiale, der er sendt ud i dag, og det er svært